Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Balentina Zabala Etxeberria

Errenteria, Gipuzkoa (1936)

Aurkibidea

Biografia

Errenteria-Oreretako Morrontxo baserrian jaio zen Balentina. Aita Morrontxokoa zen eta ama, berriz, Zamalbideko Pikoketa baserrikoa. Baserritik bizi ziren. Esnea eta barazkiak eramaten zituzten egunero kalera; etxeetan, plazan eta merkatuan egiten zuten salmenta. Balentina zortzi bat urte zituenerako hasia zen ahizparekin salmentan. Geroago, Balentina bakarrik joaten zen astoaren laguntzarekin. Pedro Lekuona lezoarrarekin ezkondu zenean, senarraren baserrian Lezoko Kaxernan jarri ziren bizitzen. Geroztik han bizi izan dira. Ezkondu eta gero ere, urte askoan jarraitu zuen Balentinak esneketari lanetan, beti ere astoa lagun zuela.

Zintak

ERR-043

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Zabala, Edurne
- **Data**: 2010-10-19
- **Iraupena**: 47 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Barazkiak eta esnea kalez kale saltzen

- **Erref**: ERR-043/004
- **Iraupena**: 0:03:19. **Hasi**: 00:04:18. **Bukatu**: 00:07:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Barazkiak eta esnea saltzen zituzten kalean. Zazpi urte ingururekin hasi zen ahizpa zaharrenari kalera laguntzen. Astoa erabiltzen zuten garraiorako. Esmalteria plazaren atzealdean zegoen ukuiluan lagatzen zuten lotuta eta kalez kale saltzen ibiltzen ziren. Enkarguak ere jasotzen zituztenez, etxetik irteterako guztia salduta egoten zen.

2. Saiburu bertsolariari txanda-pasa ferratokian

- **Erref**: ERR-043/006
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:08:57. **Bukatu**: 00:11:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Saiburu bertsolaria ferratokiko bidean atzetik aurrera pasa zueneko anekdota kontatzen du.

3. Irabazitako diru apurra bestelako jakiak erosteko

- **Erref**: ERR-043/010
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:13:07. **Bukatu**: 00:15:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Barazkiak eta esnea saltzen irabazitako dirua, etxerako bestelako jakiak erosteko erabiltzen zuen. Soberan ez zen dirurik sekula geratzen. Errazionamenduko ogia anaia zaharrenak eramaten zuen, gainontzekoentzat taloak egiten zituzten etxean.

4. Eskuz garbitzen ziren arropak errekan

- **Erref**: ERR-043/011
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:15:02. **Bukatu**: 00:16:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Argindarra betidanik ezagutu izan duen arren, Morrontxo baserrian ez zegoen urik. Errekan garbitzen zituzten arropak.

5. Jaiero musika Errenteriako plazan

- **Erref**: ERR-043/014
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:17:46. **Bukatu**: 00:20:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
18 urterekin ezagutu zuen Errenteriako plazan bere senarra izango zena. Igandero egoten zen musika bertan. Astea zehar ere, gramolako musika entzun zitekeen. Senarrak begia baino, bista botako ziola dio isekari.

6. Baserriko lanetan laguntzeko erabiltzen zuen senargaiaren bisita

- **Erref**: ERR-043/015
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:20:06. **Bukatu**: 00:23:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Morrontxora joaten zen senargaia baserriko lanekin laguntzera. Orduko gazteak ez bezala, paseoan edo dantzan ez ziren sekula ibili Balentina eta Pedro (senarra).

7. Ezkontzea eta esposatzearen arteko desberdintasuna

- **Erref**: ERR-043/016
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 00:23:02. **Bukatu**: 00:25:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontzeko aitari ez zion baimenik eskatu beharrik izan. Ordurako burua makal zuela kontatzen du. Aurreztutako diru apurrarekin, Errenterian ezkondu zen Balentina. Ezkontzea eta esposatzearen arteko desberdintasuna azaltzen dio elkarrizketatzaileari ironiaz.

8. Soldauen kamioiean eraman zuten bataiatzera

- **Erref**: ERR-043/023
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:30:14. **Bukatu**: 00:33:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
1936. urteko uztailak 25ean jaio zen. Soldadu kamioi batean eraman omen zuten Lezoko elizara bataiatzera. Izan ere, Errenteriako eliza, gerrarako munizioz beteta zegoen eta bertan ezin zitekeen elizkizunik ospatu. Anaia eta ahizpa zaharrena izan ziren aita-ama pontekoak. Hurrengo haurraren erditzean hil zen bere ama. Orduan ere, soldaduen kamioia erabili zuten gorpuak garraiatzeko.

9. Anaia zaharrenak soldadu zegoela izan zuen amaren heriotzaren berri

- **Erref**: ERR-043/024
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:33:27. **Bukatu**: 00:35:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Balentina bataiatu eta hurrengo egunean eraman zuten anaia zaharrena, 17 urterekin, gerrara. Soldadu zegoela izan zuen hark amaren heriotzaren berri. Nola gertatu zen kontatzen du.

10. Orduko bizimodua txakurrek ere ez dute merezi

- **Erref**: ERR-043/025
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:35:13. **Bukatu**: 00:37:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Orduko bizimodua oso gogorra zen. Gauza onik ez zitzaiola sekula gertatu dio. Balentina Lezora ezkondu zenean esaterako, bi kotxe baino ez zeuden. Orokorrean, luxu gehiegi sumatzen du gaur egun. Orduko bizimoduarekin alderatzerik ez dago oraingoa.

11. "Bizitzak ez dit niri ezer irakatsi; nik neuk ikasi behar izan dut"

- **Erref**: ERR-043/027
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:38:35. **Bukatu**: 00:39:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Nekea eta lana egon dira bere bizitzan etengabe. Bizitza etsipenez datorren bezala hartzen ikasi du batez ere.

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com